

Høring

Forslag om å forlenge sykepleiere og farmasøytters midlertidige rett til å rekvirere vaksiner i henhold til vaksinasjonsprogram.

Høringsfrist: 21. juni 2023

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	3
2	Bakgrunn	3
3	Gjeldende rett	4
4	FHIs vurdering.....	5
5	Departementets vurderinger og forslag	5
6	Økonomiske og administrative konsekvenser	6
7	Utkast til forskrift	6

1 Innledning

Helse- og omsorgsdepartementet sender med dette på høring forslag om å forlenge sykepleieres og farmasøyters midlertidig rett til å rekvirere vaksiner i henhold til vaksinasjonsprogram mot covid-19 til 30. juni 2024. Det foreslås også å forlenge sykepleiernes midlertidig rekvireringsrett for influensavaksiner i henhold til vaksinasjonsprogram til samme dato.

Vaksinasjon mot covid-19 foregår innenfor rammen av nasjonalt vaksinasjonsprogram. Vaksiner i apotek forutsetter derfor at kommunene inngår avtale med apotek om den konkrete gjennomføringen på lik linje med fastleger og ev. andre aktører.

Gjeldende midlertidige rekvireringsrett opphører 1. juli 2023 og forslaget sendes derfor på en forkortet høring frem 21. juni 2023.

2 Bakgrunn

Vaksiner er frivillig. En effektiv vaksiner mot covid-19 og influensa forutsetter at helsetjenesten har kapasitet til å rekvirere legemidlene til lager, rekvirere vaksinen til enkeltpasient (også kalt å ordinere) og å administrere vaksine til enkeltpasient etter at beslutning om ordinerer er tatt.

Leger, tannleger, farmasøyter, helsesykepleiere, sykepleiere og jordmødre har i varierende grad rett til å rekvirere legemidler til pasient. For vaksiner mot covid-19 er det imidlertid bare leger og helsesykepleiere som normalt har slik rekvireringsrett. Helsesykepleiere kan rekvirere vaksiner i henhold til godkjent vaksinasjonsprogram, og dette omfatter derfor både vaksiner mot covid-19 og influensavaksiner.

Rekvireringsrett til pasient innebærer rett til å ta en beslutning om å iverksette, videreføre eller endre individuell behandling med et legemiddel. Dette er et ansvar legen og helsesykepleieren ikke kan delegerer til helsepersonell uten slik rekvireringsrett, noe som medfører at de selv må beslutte om vaksine kan gis til den enkelte pasient, jf. helsepersonelloven § 4 tredje ledd. Ovennevnte kan imidlertid i medhold av helsepersonelloven § 5 benytte medhjelpere til å administrere/sette vaksinene, forutsatt at vedkommende har nødvendig opplæring.

FHI og Helsedirektoratet har tidligere fremholdt at det ved vaksinasjon mot covid-19 vil være en reell fare for at det vil være mangel på helsepersonell med rett til å rekvirere vaksiner til pasient, og med dette beslutte om enkeltpasienter skal gis vaksinen. For å redusere risikoen for dette er sykepleiere gitt midlertidig rett til å rekvirere vaksiner i henhold til koronavaksinasjonsprogrammet og influensavaksinasjonsprogrammet ut juni 2023, jf. forskrift 2. juni 2022 nr. 977 om rekvirering og utlevering av legemidler m.m. § 7-1a. Provisorfarmasøyter og reseptarfarmasøyter ansatt i kommunal virksomhet, i helseforetak og i private ideelle sykehus med driftsavtale med et regionalt helseforetak og provisorfarmasøyter og reseptarfarmasøyter i apoteker gitt midlertidig rett til å rekvirere vaksiner i henhold til koronavaksinasjonsprogrammet ut juni 2023, jf. forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler m.m § 7-2. Provisorfarmasøyter og reseptarfarmasøyter har en varig rett til å rekvirere bestemte vaksiner mot sesonginfluensa

som skal administreres i apoteket.

3 Gjeldende rett

Helsepersonelloven § 11 første ledd, første punktum bestemmer at bare leger og tannleger kan rekvirere reseptbelagte legemidler. Av bestemmelsen andre punktum fremgår imidlertid at departementet i forskrift kan bestemme at annet helsepersonell med autorisasjon eller lisens kan få begrenset rekvireringsrett.

Slike bestemmelser er gitt i forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler m.m kapittel 7. I § 7-1 fremkommer at helsesykepleiere kan rekvirere vaksiner i henhold til godkjent vaksinasjonsprogram. Det følger videre av § 7-2 at provisorfarmasøyter og reseptarfarmasøyter i apotek kan rekvirere bestemte vaksiner mot sesonginfluensa som skal administreres i apoteket. Rekvireringsretten omfatter også legemidler som er nødvendig for administrering av vaksinen.

Som nevnt over er sykepleiere, provisorfarmasøyter og reseptarfarmasøyter ansatt i kommunal virksomhet, i helseforetak og i private ideelle sykehus med driftsavtale med et regionalt helseforetak og provisorfarmasøyter og reseptarfarmasøyter i apotek gitt midlertidig rett til å rekvirere vaksiner i henhold til koronavaksinasjonsprogrammet ut juni 2023. Tilsvarende er sykepleiere gitt midlertidig rett til å rekvirere i henhold influensavaksinasjonsprogrammet.

I § 3 bokstav g i forskrift 3. april 2008 nr. 320 om legemiddelhåndtering for virksomheter og helsepersonell som yter helsehjelp (legemiddelhåndteringsforskriften) defineres ordineringsrett som beslutning tatt av helsepersonell, med rekvireringsrett til pasient, om iverksettelse, videreføring eller endring av individuell behandling med legemiddel.

Det følger videre av § 7-5 i rekvirering og utlevering av legemidler m.m. at virksomhetsleder som definert i legemiddelhåndteringsforskriften kan rekvirere (bestille) legemidler til lokalt legemiddellager i samsvar med liste godkjent av lege. Denne rekvireringsretten skiller seg fra legens, helsesykepleierens, sykepleierens og farmasøytens rekvireringsrett ved at den bare gjelder bestilling til lager, og er ikke en ordineringsrett.

Som nevnt over kan ordineringsretten ikke delegeres til helsepersonell uten rekvireringsrett til pasient, slik at helsepersonellet med rekvireringsrett selv må beslutte om pasienten skal få tilbud om vaksine, jf. helsepersonelloven § 4 tredje ledd. Ordinerende helsepersonell kan imidlertid benytte medhjelpere til å sette vaksinene, forutsatt at vedkommende har nødvendig kompetanse/opplæring, jf. helsepersonelloven § 5.

Det følger av helsepersonelloven § 16 andre ledd at departementet i forskrift kan fastsette nærmere bestemmelser om ordineringsrett av legemidler gjennom virksomhetens prosedyrer som skal kunne erstatte leges eller tannleges individuelle ordineringsrett til enkeltpasienter.

Helsepersonelloven gjelder fullt ut for koronavaksinasjonsprogrammet, og det helsepersonell og virksomheter som omfattes av programmet. Helsepersonell er pålagt å dokumentere nødvendige og relevante opplysninger om vaksinasjonen i pasientjournalen.

Det samme gjelder for rapportering av nødvendige opplysninger til SYSVAK.

4 FHIs vurdering

FHI har tidligere fremholdt at farmasøytens og sykepleieres rekvireringsrett har vært viktig for at man har greid å vaksinere så mange på kort tid, samtidig som andre oppgaver som smittesporing, barnevaksinasjon, vanlige konsultasjoner hos fastleger er blitt løst, jf. Helse- og omsorgsdepartementets høring 17. november 2021 om å forlenge sykepleiere og farmasøytens rett til å rekvirere vaksiner i henhold til vaksinasjonsprogram mot covid-19, punkt 4:

« En fortsatt rekvireringsrett for farmasøyter og sykepleiere vil kunne bidra til en slik økt beredskap. FHI uttrykker også at det å sørge for at det er mange vaksinasjonssteder i kommunen og også mulig å få vaksine etter vanlig arbeidstid, vil kunne øke vaksinasjonsdekningen. Bred tilgang til helsepersonell som også kan rekvirere vaksinen anses derfor av FHI som et gode for å sikre vaksinasjonstilbudet og vaksinasjonstilgangen.

FHI gir uttrykk for at de ikke har holdepunkter for at utvidet rekvireringsrett for sykepleiere og farmasøyter for vaksiner mot covid-19 har ført til noen overvekt av administreringsfeil eller andre bivirkninger etter vaksinasjon utført av disse yrkesgruppene, og Helsedirektoratet viser til at de ikke har erfaringer som skulle tilsi at utvidet rekvireringsrett har gått på bekostning av faglig forsvarlig vaksinasjon.»

FHI har i tilknytning til vurdering av vaksinasjonskapasitet i 2023 uttalt følgende:

«Sykepleiere har i dag ikke rekvireringsrett for influensavaksiner, bare helsesykepleiere. Det er en forutsetning for en effektiv gjennomføring av begge vaksinasjonsprogrammene - med en sannsynlig utstrakt ko-administrering - at rekvireringsretten er lik for de to vaksinene. Det betyr at sykepleiere bør få rekvireringsrett også for influensavaksiner. Erfaringen med å gi sykepleiere rekvireringsrett for koronavaksine viser at en slik ordning øker fleksibiliteten i systemet uten at det går ut over forsvarligheten. En utvidelse av rekvireringsretten til sykepleierne til også å omfatte influensavaksine vurderes ikke til å endre forsvarlighetsvurderingen.»

5 Departementets vurderinger og forslag

Departementet viser til at forlenget rekvireringsrett for sykepleiere og farmasøyter for vaksiner mot covid-19 vil kunne bidra til at det er tilstrekkelig kapasitet blant helsepersonell til å rekvirere vaksinen til enkeltpasient. En slik forlenget rekvireringsrett vil også kunne bidra til at nødvendig kapasitet opprettholdes blant legene og helsesykepleierne. FHI har videre fremholdt at det er en forutsetning for en effektiv gjennomføring av begge vaksinasjonsprogrammene at rekvireringsretten er lik for de to vaksinene. Departementet legger dette til grunn.

Verken FHI eller Helsedirektoratet har uttrykt erfaringer som skulle tilsi at sykepleiernes og farmasøytens rett til å rekvirere vaksiner mot covid-19 og influensavaksiner i henhold

til vaksinasjonsprogram ikke har vært utført faglig forsvarlig.

For å sikre en betydelig vaksinasjonskapasitet fremover foreslår Helse- og omsorgsdepartementet å forlenge sykepleiernes og farmasøytene midlertidige rekvireringsrett nevnt over ut juni 2024.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forlenget rekvireringsrett for sykepleiere og farmasøyter i forbindelse med vaksinasjon for covid-19 antas kun i begrenset grad å medføre et merarbeid for kommunene. Det samme gjelder sykepleieres rett til å rekvirere vaksiner mot influensa. Det må påregnes noen kostnader til opplæring. Staten vil dekke kommunenes kostnader knyttet til vaksinasjon mot covid-19.

Midler til dekning av vaksinasjonsutgifter overføres som en del av rammetilskuddet til kommunene gjennom innbyggertilskuddet.

7 Utkast til forskrift

Utkast til midlertidig forskrift om endring av forskrift 2. juni 2022 nr. 977 om rekvirering og utlevering av legemidler m.m.

Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet xx. juni 2023 med hjemmel i lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell mv. (helsepersonelloven) § 11 og lov 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. (legemiddelloven) § 10 jf. delegeringsvedtak 8. juni 1995 nr. 521.

I

I forskrift juni 2022 nr. 977 om rekvirering og utlevering av legemidler m.m. gjøres følgende endring:

§ 7-1a skal lyde:

§ 7-1a. Sykepleieres rett til rekvirering

Sykepleiere kan rekvirere vaksiner i henhold til vaksinasjonsprogram mot covid-19 og influensavaksinasjonsprogrammet, jf. forskrift om nasjonalt vaksinasjonsprogram og forskrift om legemiddelhåndtering for virksomheter og helsepersonell som yter helsehjelp. Rekvireringsretten omfatter også legemidler som er nødvendig for administrering av vaksinen.

§ 7-2 annet og tredje ledd skal lyde

Provisorfarmasøyter og reseptarfarmasøyter ansatt i kommunal virksomhet, i helseforetak og i private ideelle sykehus med driftsavtale med et regionalt helseforetak kan rekvirere vaksiner i henhold til vaksinasjonsprogram mot covid-19, jf. forskrift om nasjonalt vaksinasjonsprogram og forskrift om legemiddelhåndtering for virksomheter og helsepersonell som yter helsehjelp. Rekvireringsretten omfatter også legemidler som er nødvendig for administrering av vaksinen.

Provisorfarmasøyter og reseptarfarmasøyter i apotek kan rekvirere vaksiner mot covid-19 i henhold til vaksinasjonsprogram mot covid-19, jf. forskrift om nasjonalt vaksinasjonsprogram, for administrering i apoteket. Rekvireringsretten omfatter også legemidler som er nødvendig for administrering av vaksinen. Farmasøyter som eier apotek, har ikke slik rekvireringsrett.

§ 16 annet ledd skal lyde:

§ 7-1a og § 7-2 annet og tredje ledd opphører 1. juli 2024. § 7-2 fjerde ledd blir da annet ledd.

II

Forskriften trer i kraft 1. juli 2023 og opphører 1. juli 2024.